

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej v právnej veci navrhovateľa: **MUDr. V. M.**, bytom Š. proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústredie**, Ul. 29. augusta 8, Bratislava **o príplatok k dôchodku politickým väzňom**, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 17. februára 2011, č. k. 25Sd/165/2009-71, jednohlasne takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 17. februára 2011, č.k. 25Sd/165/2009-71, **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd rozsudkom zo 17. februára 2011, č.k. 25Sd/165/2009-71, zrušil rozhodnutia odporkyne číslo X. z 18. februára 2009, 14. apríla 2009, 2. júna 2009 a 31. augusta 2009, ktorými odporkyňa navrhovateľovi nepriznala príplatok k dôchodku podľa zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení zákona č. 272/2008 Z. z. (ďalej len „zákon č. 247/2007 Z. z.“) za obdobie zaradenia do vojenských táborov nútených prác od 27. júla 1951 do 30. apríla 1954.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že odporkyňa podľa § 2 ods. 1 a § 4 zákona č. 274/2007 Z. z. príplatok k dôchodku politickým väzňom navrhovateľovi nepriznala z dôvodu, že mu nebol priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa zákona č. 726/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov. Krajský súd mal z potvrdenia Ministerstva obrany SR, oddelenia starostlivosti o vojenských veteránov z 5. decembra 1994 za preukázané, že navrhovateľ vykonával od 27. júla 1951 do 30. apríla 1954 službu v 53. pomocnom technickom prápore, čím spĺňa odôvodnenosť nároku príplatku k dôchodku aj za toto obdobie. Postup odporkyne podmieňujúci priznanie príplatku k dôchodku politickým väzňom za predmetné obdobie priznaním jednorazového finančného príspevku podľa zákona č. 726/2004 Z. z. považoval krajský súd za nespravodlivý, navyše ak navrhovateľ spĺňa podmienku ustanovenú v § 2 ods. 1 písm. b) zákona č. 274/2007 Z. z.. Krajský súd vyslovil názor, že odporkyňa je povinná doplniť dokazovanie a po vyhodnotení potvrdenia Ministerstva obrany SR, oddelenia starostlivosti o vojenských veteránov z 5. decembra 1994 opätovne rozhodnúť o uplatnenom nároku navrhovateľa z 28. novembra 2008 na príplatok k dôchodku politickým väzňom podľa zákona č. 274/2007 Z. z. za obdobie zaradenia do vojenských táborov nútených prác od 27. júla 1951 do 30. apríla 1954.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odporkyňa odvolanie. Nesúhlasila s názorom krajského súdu vysloveným v rozsudku, že navrhovateľ je oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 1 písm. b) zákona č. 274/2007 Z. z. (osoby zaradené do táborov nútených prác), lebo navrhovateľ bol zaradený do pomocného technického práporu, ktoré sa považujú za vojenské tábory nútených prác a jeho nárok je potrebné posudzovať podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 274/2007 Z. z.. Súčasne poukázala na to, že podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 274/2007 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2009 sa výslovne vyžaduje, aby žiadateľovi, ktorý bol zaradený do vojenských táborov nútených prác, bol priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa zákona č. 726/2004 Z. z., pričom uvedenú podmienku navrhovateľ nepochybne nespĺňa. Navrhovateľ nebol v príčinnej súvislosti so zaradením do vojenských táborov nútených prác rehabilitovaný alebo odškodnený podľa osobitných predpisov, teda podľa zákona č. 119/1990 Zb., zákona č. 82/1968 Zb., ustanovenia § 2 zákona č. 319/1991 Zb. alebo zákona c. 125/1996 Z. z..

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu namietal, že bol zaradený do pomocných technických práporov, a aj keď mu nebol priznaný jednorazový finančný príspevok, má nárok na príplatok k dôchodku za dobu zaradenia do vojenských táborov nútených prác.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

Podľa § 1 zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení zákona č. 274/2007 Z. z. tento zákon upravuje poskytovanie príplatku k dôchodku ako štátnej sociálnej dávky (ďalej len "príplatok") na zmiernenie krívd spôsobených komunistickým režimom v období od 25. februára 1948 do 31. decembra 1989 politickým väzňom a osobám pozostalým po popravenom alebo zomretom politickom väzňovi počas výkonu trestu, počas zaradenia do vojenských táborov nútených prác, protiprávneho násilného odvlčenia do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadené v iných štátoch alebo počas zaradenia do tábora nútených prác a ich rodinným príslušníkom za znevýhodnenie na trhu práce a nižší dôchodok.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z. oprávnená osoba je fyzická osoba, ktorej sa vypláca starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, výsluhový dôchodok, invalidný výsluhový dôchodok alebo invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, ku dňu podania žiadosti o príplatok je štátnym občanom Slovenskej republiky a ktorá bola

- a) najmenej tri mesiace väznená, tri mesiace vo výkone trestu odňatia slobody, *tri mesiace zaradená do vojenských táborov nútených prác* alebo protiprávne násilne odvlčená do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadené v iných štátoch počas najmenej troch mesiacov *a bola rehabilitovaná alebo odškodnená podľa osobitných predpisov* 3a) alebo jej bol priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa osobitného predpisu, 3b)
- b) najmenej tri mesiace zaradená do táborov nútených prác 3c).

Poznámky pod čiarou k odkazom 3a, 3b a 3c znejú:

"3a) Zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 82/1968 Zb. o súdnej rehabilitácii.

§ 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení neskorších predpisov.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému.

3b) Zákon č. 726/2004 Z. z. o poskytnutí jednorazového peňažného príspevku osobám zaradeným v rokoch 1948 až 1954 do vojenských táborov nútených prác a pozostalým manželkám po týchto osobách v znení neskorších predpisov.

3c) Zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov".

Odvolačí súd súhlasí s názorom odporkyne, že krajský súd nesprávne vyhodnotil skutočnosť, že navrhovateľ je oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 1 písm. b) zákona č. 247/2007 Z. z., keďže navrhovateľ nebol zaradený do tábora nútených prác, ale do vojenského tábora nútených prác.

Za vojenské tábory nútených prác sa podľa § 18 ods. 1 veta druhá zákona č. 87/1991 Zb. považujú aj pomocné technické prápory.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa však odporkyňa v konaní dôsledne neriadila ustanovením § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 274/2007 Z. z., a to z dôvodu, že neskúmala, či sú u navrhovateľa splnené podmienky na priznanie príplatku k dôchodku politickým väzňom zo všetkých aspektov.

Z obsahu spisového materiálu vrátane administratívneho spisu odporkyne je zrejmé, že starobný dôchodok navrhovateľa, priznaný od 16. novembra 1985, *bol upravený o príplatok za výkon služby v pomocných technických práporoch za dobu od 27. júla 1951 do 30. apríla 1954 podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona č. 267/1992 Zb. rozhodnutím odporkyne z 23. decembra 1994.*

Účelom zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom, ktorý vychádza z ustanovenia § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, je upraviť zmiernenie niektorých

krívd spáchaných na odporcoch komunistického režimu a na osobách, ktoré boli postihnuté jeho perzekúciami, a to zlepšením sociálnej situácie osôb, ktoré boli v období od 25. februára 1948 do 31. decembra 1989 väznené a boli súdne rehabilitované podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov.

Zákonom č. 274/2008 Z. z. sa od 1. januára 2009 rozširuje okruh osôb oprávnených na príplatok k dôchodku politickým väzňom, o osoby pozostalé po popravenom alebo zomretom politickom väzňovi počas výkonu trestu, *osoby zaradené do vojenských táborov nútených prác*, protiprávne násilne odvečnené do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadených v iných štátoch alebo zaradené do tábora nútených prác, ktoré boli rehabilitované alebo odškodnené podľa osobitných predpisov alebo im bol priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa osobitného predpisu.

Z dôvodovej správy k návrhu zákona (zverejneného v Zbierke zákonov pod č. 272/2008 Z. z.), ktorým sa mení zákon č. 274/2007 Z. z., vyplýva, že zámerom zákonodarcu bolo rozšírenie okruhu oprávnených osôb *aj o osoby, zaradené do vojenských táborov nútených prác, lebo zákonom č. 274/2007 Z. z. v znení platnom do 31.12.2008 bol obidený zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, čo sa malo odstrániť práve predmetnou novelou.*

Z potvrdenia Ministerstva obrany Slovenskej republiky, oddelenia vojnových veteránov a vydávania osvedčení z 3. februára 2009 č. OVV-3-137/2009-MV vyplýva, že navrhovateľovi nebol poskytnutý jednorazový peňažný príspevok osobám zaradeným v rokoch 1948 až 1954 do vojenských táborov nútených prác.

Odvolaací súd poukazuje na to, že podmienka rehabilitácie alebo odškodnenia podľa osobitných predpisov nemusí byť naplnená len rehabilitáciou podľa zákona č. 119/1990 Zb., zákona č. 82/1968 Zb. a zákona č. 125/1996 Z. z. (podľa poznámky 3a k § 2 ods.1 písm. a/ zákona), keďže *poznámka nemá všeobecne záväzný charakter*. Nárok na príplatok podľa zákona č. 274/2007 Z.z. preto nie je viazaný len na rehabilitáciu podľa zákona č. 119/1990 Zb., zákona č. 82/1968 Zb. a zákona č. 125/1996 Z.z..

Odškodnenie navrhovateľa podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách ako osoby zaradenej do vojenského tábora nútených prác je relevantnou právnou skutočnosťou pre určenie oprávnenej osoby podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 274/2007 Z.z. v znení zákona č. 272/2008 Z.z. pri splnení ďalších v zákone uvedených podmienok.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, a preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil, aj keď pre zrušenie rozhodnutia odporkyne boli dané iné dôvody.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne opätovne posúdiť nárok navrhovateľa na príplatok k dôchodku politickým väzňom z hľadiska jeho rehabilitácie podľa zákona č. 87/1991 Zb. a znovu rozhodnúť o jeho žiadosti, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.).

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo úspešný navrhovateľ si žiadne trovy neuplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. mája 2011

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Anna Koláriková